

SZAKMAIALAPOZÁS A KÖNNYŰIPAR SZAKMACSOPORTRA „B” változat

10. évfolyam

Könnnyűipari szakmai alapozó ismeretek	111 óra
Könnnyűipari szakmai alapozó gyakorlatok	<u>148 óra</u>
Elmélet és gyakorlat	259 óra

KÖNNYŰIPARISZAKMAIALAPOZÓISMERETEK

Évi óraszám: 111 óra

Célok és feladatok

A szakiskolában a 10. évfolyamon folyó szakmai alapozó oktatás keretében a *könnnyűipari szakmacsoport* közös szakmai elméleti ismereteinek nyújtása, a készségek, képességek fejlesztése folyik. A szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai ismeretek elsajátítása mellett megismerkednek a könnnyűipari szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, ezek környezetvédelmi vonatkozásaival, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

A *Könnnyűipari szakmai alapozó ismeretek* oktatásának célja:

- tájékoztasson a könnnyűipari szakmák kialakulásáról, fejlődéséről, az öltözködés és a divattörténet főbb állomásairól,
- felkészítse a tanulókat a gyártási műveletek kézi és gépi kivitelezésénél alkalmazott rajzos ábrák értelmezésére, a jelölések ismeretére, az egyszerűbb műveleti ábrák rajzolására,
- felkészítse a tanulókat a műszaki dokumentáció értelmezésére és alkalmazására,
- megismertesse a tanulókkal a gyártási műveletekre vonatkozó minőségi előírásokat,
- ismertesse meg a szakterületen leggyakrabban felhasznált nyersanyagok fajtáit, tulajdonságaikat, valamint a belőlük készült alapanyagok, félkész és késztermékek feldolgozhatóságát, viselési tulajdonságait és környezeti jellemzőit,
- adjon áttekintést a szakterületre jellemző alapvető konfekcionálási műveletekről, az alkalmazott gépek működési elvéről,
- mutasson rá a nyersanyagjellemzők, a feldolgozási körülmények és a kész anyag vagy termék tulajdonságainak a feldolgozhatóságot befolyásoló összefüggéseire,
- felkeltse a tanulók érdeklődését a mindenkori divatirányzatok követésére és az újabb technológiák megismerésére egyaránt.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az algoritmikus gondolkodás, az önálló ismeretszerzés képessége, a kreativitás, az ismeretek alkalmazási képessége.

Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket.

Erősödjék a tanulókban a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete.

Keltse fel a tanulók érdeklődését az egyes könnnyűipari szakmák iránt.

Fejlessze kép-, valamint ábraolvasási, -értelmezési készségüket. Tegye képessé a tanulókat egyszerűbb szakmai ábrázolásokat értelmezni, készíteni.

Tegye képessé a tanulókat a gyártási műveletek legfontosabb alapfogalmainak meghatározására, a szakkifejezések szakszerűen használatára.

Fejlessze a tanulók kez ügyességét, arányérzékét, térlátását, ízlését, műszaki műveltségét.

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzés tanári útmutatás alapján egyénileg és csoportosan, írott szövegekből, elektronikus adatbázisokból, megfigyelésekből.

Szakma- és divattörténet:

A könnyűipar ágainak és azok kapcsolatának bemutatása.

A könnyűipari szakmák kialakulásának, fejlődésének megismerése a történeti korok tükrében.

A különböző korok öltözködésének, divatjának, ezek jellegzetességeinek bemutatása szemléltető anyag alapján.

Könnnyűipari anyag- és gyártásismeret:

A könnyűiparban (textil-, bőr/szörme-, cipő-, ruhaipar) felhasznált legfontosabb nyersanyagok jellemzőinek és feldolgozási technológiájának bemutatása.

A textíliák, bőrök, szőrmék gyártási menetének és az előállító gépek működési elvének bemutatása szemléltető anyag alapján.

A könnyűipari áruféleségek, a félkész és késztermékek bemutatása mintagyűjtemény alapján.

Konfekcionálási alapismeretek:

A konfekcionálás legfontosabb alapfogalmainak megismertetése a szakkifejezések szakszerű használatával.

Egyszerűbb szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.

A gyártási folyamat legfontosabb szakaszainak, műveleteinek ismertetése megfelelő technológiai sorrendben, egyszerűbb termékek bemutatása alapján.

Szakma- és divattörténet

Témakörök	Tartalmak
A könnyűipari szakmák története	A könnyűipar ágai és azok kapcsolata. A könnyűipari szakmák kialakulása, fejlődésük a történeti korok tükrében.
Öltözködés- és divattörténet	A különböző korok öltözködésének, divatjának a jellegzetességei.

Könnnyűipari anyag- és gyártásismeret

Témakörök	Tartalmak
A könnyűipar nyersanyagai, alapanyagai	A textil-, a bőr/szörme- és a cipőipar nyersanyagai, a ruhaipar alapanyagai és környezeti jellemzőjük.
Textíliák, bőrök, szőrmék gyártása	Textíliák gyártása, bőrök, szőrmék gyártása és környezeti hatásuk.
Könnnyűipari áruismeret	A textíliák, bőrök, szőrmék fajtái, csoportosításuk legfontosabb jellemzőik alapján.

Konfekcionálási alapismeretek

Témakörök	Tartalmak
Konfekcionálási alapismeretek	Konfekcionálási alapfogalmak. Előkészítő műveletek. Összeállító műveletek. Alkatrészek és egyszerűbb termékek készítése.

*A továbbhaladás feltételei**Szakma- és divattörténet:*

A tanulók tudják rendszerezni és jellemezni a könnyűipar ágait és azok kapcsolatát, a könnyűipari szakmák kialakulását, fejlődését, a különböző korok öltözködésének, divatjának a jellegzetességeit.

Könnnyűipari anyag- és gyártásismeret:

A tanulók tudják ismertetni a könnyűiparban felhasznált nyersanyagokat, azok jellemzőit, legfontosabb tekintettel a feldolgozhatóságra, környezeti hatásukra és a viselési tulajdonságokra, ismerjék a textíliák, bőrök, szőrmék gyártásának menetét, az előállító gépek működési elvét.

Konfekcionálási alapismeretek:

A tanulók tudják ismertetni a konfekcionálás legfontosabb alapfogalmait a szakkifejezések szakszerű használatával, készítsenek önállóan és alkalmazzanak egyszerűbb szakmai ábrázolásokat feladatban, és tudják megfelelő sorrendben ismertetni az alkatrészek, egyszerűbb termékek gyártásának legfontosabb szakaszait, műveleteit.

KÖNNYŪIPARISZAKMAIALAPOZÓGYAKORLATOK**Évi óraszám: 148 óra***Célok és feladatok*

A szakiskolában a 10. évfolyamon folyó szakmai alapozó oktatás keretében a *könnnyűipari szakmacsoport* közös szakmai gyakorlati ismereteinek nyújtása, a készségek, képességek fejlesztése folyik. A szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai ismeretek elsajátítása mellett megismerkednek a könnyűipari szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, ezek környezeti jellemzőivel, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

A *Könnnyűipari szakmai alapozó gyakorlatok* oktatásának célja, hogy a tanulók:

- jussanak sikerélményhez a gyakorlótevékenységek során,
- szerezzenek kellő gyakorlatot a különféle ábrázolási technikák eszközhasználatához,
- ismerjék meg a szakmai ábrázolások alapjait,
- a szakmai gyakorlati alapismereteket olyan szinten sajátítsák el, amely képessé teszi őket bármely alapvető szakmai feladat elvégzésére,
- a technológia ismeretében önállóan ismerjék fel, előzzék meg, küszöböljék ki a hibákat,
- legyenek képesek a pontos, szakszerű és kitartó munkára,
- készüljenek fel az önálló ismeretszerzésre, a korszerű technika, technológia iránti érdeklődésre, a mindenkori divatirányzatok követésére,

- sajátítsák el a könnyűiparban használatos eszközök, gépek, berendezések szakszerű üzemeltetését, szabályozását, tisztítását és balesetmentes alkalmazását,
- alkalmazzák a könnyűiparban használatos magyar nyelvű szakkifejezéseket úgy, hogy egy időben tudják annak idegen nyelvű (szakmai) megfelelőit is.

Fejlesztési követelmények

- Fejlessze és erősítse a tanulók eddig megszerzett manuális készségeit és képességeit.
- Fejlessze a tanulók szín-, forma- és arányérzékét, szemmértékét, esztétikai érzékét, ízlését, a munkamozdulatok pontosságát, összerendezettségét.
- Nevelje a tanulókat az új iránti fogékonyságra, a pontos, igényes munkavégzésre.
- Segítse a tanulók tehetségének kibontakoztatását.

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzés tanári útmutatás alapján egyénileg és csoportosan, írott szövegekből, elektronikus adatbázisokból, megfigyelésekből.

Minta- és modellábrázolás:

- Mintarajzok készítése különféle ábrázolási módok, eszközök használatával.
- Aránytanulmányok készítése emberi testről.
- Különböző stílusú, típusú ruha-, cipő-, öltözetkiegészítő modellek rajzvázlatainak készítése.
- Anyagtársítások készítése szakmai és esztétikai szempontok alapján.
- Helyes és helytelen öltöztetés, kiegészítő választásának gyakorlása, öltözetek összeállítása.
- Divat-, modellrajzok olvasása, értelmezése divatrajzok, fotók, filmek alapján.

Készségfejlesztőgyakorlat:

- A szakterületre jellemző alapanyagok bemutatása.
- A hétköznapiakból ismert jellegzetes könnyűipari termékek alapanyagának meghatározása, csoportosításuk anyagfajták (textil, bőr, egyéb) és felhasználási terület szerint.
- A szakterület jellegzetes nyersanyagai, félkész és késztermékei legalapvetőbb tulajdonságainak meghatározása egyszerű vizsgálatok alapján.
- A különféle nyersanyagokhoz megfelelő feldolgozási technikák kiválasztása.
- A választott munkadarab elkészítéséhez a megfelelő eszközök, gépek kiválasztása, balesetmentes kezelése.
- Egyszerűbb termékek készítése különféle nyersanyagokból a könnyűiparban használatos egyszerűbb technika (technikák) alkalmazásával.

Minta- és modellábrázolás

Témakörök	Tartalmak
Mintarajzok készítése	Különféle ábrázolási módok, eszközök megismerésével a szakterületre jellemző mintarajzok készítése.
Aránytanulmányok készítése emberi testről	A felnőtt emberi test arányainak megismerése, szabadkézi vázlatok készítése normál felnőtt emberi testről.

Témakörök	Tartalmak
Modellrajzok készítése	Különböző stílusú, típusú ruha-, cipő-, öltözetkiegészítő modellek rajzvázlatainak készítése.
Anyagtársítások	Anyagtársítások összeállítása szakmai és esztétikai szempontok alapján.
Helyes és helytelen öltöztetés, kiegészítéválasztás	Különbféle célú öltözékek és összeállításuk szempontjai, öltözék-összeállítások készítése, öltözetkiegészítők választása.
Divat-, modellrajz-olvasás	Divatlapok, -fotók, -filmek tanulmányozása, modell(rajz)-olvasás a jellemző divatvonalak, technológiai szempontok kiemelésével.

Készségfejlesztőgyakorlat

Témakörök	Tartalmak
A könnyűipar alapanyagai	Természetes szálak anyagok és vegyi szálak. Természetes és műbőrök. Természetes és műszőrmék.
A könnyűipar nyersanyagainak feldolgozása, egyszerűbb termékek előállítása	Nemezelés. Csomózási technikák. Kézi szövés és kötés. Síkkötés. Varrás. Egyéb eljárások.
Textilanyagok vizsgálata: — Szálak anyagok felismerése — Fonalak és cérnák vizsgálata — Szövetek, kötött kelmék vizsgálata	Egyszerű vizsgálatok elvégzése, a tapasztalatok, mért adatok értelmezése, értékelése: — A fontosabb nyersanyagok felismerése tapintás, mikroszkópi vizsgálat és égetési próba alapján. — A fonalak és cérnák szerkezetének, sodratirányának meghatározása. — A különféle kelmék megkülönböztetése szerkezetük alapján, a kelmék legalapvetőbb jellemzőinek meghatározása.
Kézi öltések és varrások	Egyszerű kézi műveletek megfelelő minőségű elvégzéséhez szükséges eszközök kiválasztása. Mintakendők, egyszerű munkadarabok készítése a legfontosabb kézi öltések és varrások alkalmazásával.
Szerszámok, gépek kezelése, karbantartása	Egyszerű gépi műveletek megfelelő minőségű elvégzéséhez szükséges eszközök kiválasztása. Az alapvető szerszámok, (varró)gépek beállítása, tisztítása, szakszerű, balesetmentes üzemeltetése.
Egyszerű varrástípusok készítése	A legfontosabb öltések és egyszerű varrástípusok készítése megfelelő minőségben.
A ragasztás és a nedves hőmegmunkálás műveletei	A legegyszerűbb ragasztási és nedves hőmegmunkálási műveletek elvégzése az alapvető ragasztó- és vasalóeszközök balesetmentes üzemeltetésével.

Témakörök	Tartalmak
Alkatrészek, egyszerűbb darabok készítése	Kis alkatrészek, egyszerűbb darabok, apróáruk készítése megfelelő műveleti csoportosításban és helyes technológiai sorrendben.
Díszítőműveletek a könnyűiparban	A készülő munkadarabhoz illő díszítési mód, anyag, eszköz kiválasztása. A díszítés elkészítése a gyártás megfelelő szakaszában.

A továbbhaladás feltételei

Minta- és modellábrázolás:

A tanulók tudják:

- elkészíteni különböző technikákkal és eszközökkel a szakterületükre jellemző mintákat,
- meghatározni a normál emberi test arányait az egyes testrészek szakszerű megnevezésével,
- elkészíteni normál felnőtt emberi test arányos vázlatrajzát,
- jellemezni különböző stílusú, típusú ruha-, cipő-, öltözetkiegészítő modellek (rajz)vázlatait,
- ismertetni az anyagtársítások szakmai és esztétikai szempontjait, és ezek alapján anyagtársítási mintákat összeállítani,
- ismertetni a különféle célú öltözékek összeállításának szempontjait, tudják meghatározni és kiválasztani néhány alapvető öltözék elemeit,
- meghatározni divatlapok, -fotók, -filmek, modell(rajz) tanulmányozása alapján a jellemző divatvonalakat és a modellek technológiai szempontból fontos részleteit.

Készségfejlesztőgyakorlat:

A tanulók tudják:

- megkülönböztetni a könnyűipar különféle alapanyagait, és ismertetni azok legjellemzőbb felhasználási területeit,
- meghatározni az alapanyagok legfontosabb tulajdonságait szubjektív módszerekkel és egyszerű eszközök segítségével,
- értelmezni a vizsgálatok tapasztalatait, és a mérési eredményeket kiértékelni,
- megállapítani a fonalak és cérnák szerkezetét, sodratirányát,
- megkülönböztetni a különféle kelméket, bőroket, szőrméket szerkezetük alapján, megállapítani legalapvetőbb méretjellemzőiket,
- kiválasztani a megfelelő anyagot és eszközt a különféle feldolgozási technikákhoz,
- beállítani, szabályozni, tisztítani, szakszerűen, balesetmentesen üzemeltetni a gyártás során felhasznált alapvető szerszámokat, varrógépeket,
- egyszerű termékek, apróáruk készítését meghatározni és helyes sorrendben elkészíteni a szükséges előkészítő, összeállító és befejező műveleteket, esetleges díszítéseket,
- elvégezni a kitzűzött feladatokat balesetmentesen, gazdaságosan.